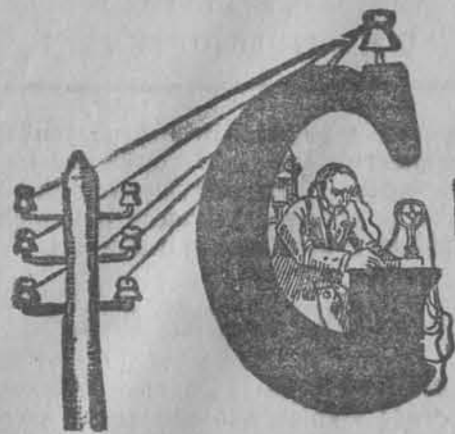
№ 199. Łódź, Wtorek 22 lipca 1919 r. Rok II.

GŁOS POLSKI

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

PRENUMERATA:
Miesięcznie Mk. 5.50. Kwartalnie Mk. 16.50. Za odnoszenie dopłaca się 50 fen. miesięcznie.
Prenumerata przez pocztę miesięcznie Mk. 6.50. Kwartalnie 19.50.
Cena numeru pojedyńczego 30 fen.

Redakcja i Administracja w Łodzi: Piotrkowska 106. Telefon 199.
Telefon w Warszawie 609.

OGŁOSZENIA:
Zwyczajne: 75 fen. za wiersz petitowy jednoszpaltowy (na stronie sześć szpalt).
Drobne: 12 fen. za wyraz, najmniej 1,20 Mk.
Nadesłane: przed tekstem 2.50 Mk., w tekście 3 Mk., po tekście 1.80 fen. za wiersz petitowy (str. 4 szp.)
Nekrologi: 1.25 Mk. za wiersz petitowy (str. 4 szp.)

Dokoła przesilenia ministerjalnego.

Sprawa utworzenia większości sejmowej. Ksiądz Adamski z posłami poznańskimi odmówił udziału w proponowanem zjednoczeniu. Socjaliści poza kombinacjami gabinetowemi. Przeciwko gabinetowi prawicowemu. Jedynem wyjściem z trudnej sytuacji — dalej rząd fachowy.

Sprawa utworzenia większości sejmowej dotychczas nie ruszyła z miejsca. Wczoraj mówiono w kołach sejmowych, że większość ta da się utworzyć jedynie w tym wypadku, jeżeli do grupy narodowo-ludowej przystąpi ks. Adamski wraz ze swą grupą posłów poznańskich. **Ks. Adamski dziś odmówił wzięcia udziału w tem zjednoczeniu**; wstrzymuje go ten wzgląd, że do grupy wszedłby jego antagonista społeczny Jan Stapiński. Wobec tego sprawa utworzenia większości znowu stanęła na martwym punkcie. **W kołach socjalistycznych panuje tendencja, aby w żaden sposób nie brać udziału w kombinacjach takiego utworzenia gabinetu, w którym socjaliści byliby mniejszością.** Z drugiej strony socjaliści za żadną cenę nie chcą dopuścić do tego, aby **większość utworzyła prawica.** Obecnie sytuacja jest krytyczna.

Koła sejmowe, zapatrujące się trzeźwo na sytuację **nie widzą poprostu wyjścia.** Panuje przecież przekonanie, że z chwilą przybycia prezydenta ministrów Paderewskiego, którego osoba stoi poza wszelkiemi kombinacjami, gdyż **jest on upatrzony na prezydenta ministrów w drugim gabinecie**, sytuacja się wyjaśni.

Koła mniej radykalne wypowiadają pogląd, że dojdzie, bo dojść musi, do **utworzenia rządu fachowego**, jednakże bez przewagi konserwatywnej Galicji. Teka ministra skarbu prawdopodobnie przypadnie dr. Bilińskiemu.

Obrady Sejmu.

(Sesja pierwsza, posiedzenie 81.).

Początek posiedzenia wczorajszego o godz. 4 m. 20.

Po odczytaniu interpelacji, p. Seyda referował

sprawę zatwierdzenia dekretów,

dotyczących zmian w kodeksie karnym i postępowaniu karnem, tudzież tekstu kodeksu karnego. Ustawę przedłożoną przez komisję przyjęto z poprawką stylistyczną p. Hartglassa w drugim i trzecim czytaniu, wraz z rezolucją oraz wnioskiem co do zatwierdzenia dekretu pierwszego, a uchylenia drugiego.

Następnie zatwierdzono dekret w sprawie uchylenia rozporządzeń byłych władz okupacyjnych w zakresie prawa karnego dla osób cywilnych.

P. Wośnicki referował sprawozdanie komisji oświatowej w sprawie zatwierdzenia dekretu z dnia 7 lutego r. b. o odpowiedzialności dyscyplinarnej stałych nauczycieli publicznych szkół powszechnych i postępowaniu dyscyplinarnym:

Po krótkim przemówieniu p. Smolikowskiego, wniosek komisji, oraz rezolucje przyjęto. Przyjęto też rezolucję p. Smolikowskiego, która domaga się, aby wezwano ministerstwo oświaty do stosowania dekretu o odpowiedzialności stałych nauczycieli szkół publicznych i do spraw wdrożonych wówczas jeszcze przez władze szkolne, gdy niniejszy dekret nie miał mocy obowiązującej, a w których orzeczenia prawomocne dotąd nie zapadły.

Następnie przystąpiono do sprawozdania komisji oświatowej w sprawie wniosku o wprowadzenie języka polskiego, jako wykładowego w drugim gimnazjum we Lwowie, w którym dotychczas był wykładowym język niemiecki.

Następnie izba przeszła do sprawozdania komisji oświatowej o wniosku posłów Dziubińskiej, Małupy i tow.

w sprawie szkół rolniczych

dla młodzieży włościańskiej na gruntach majorackich.

Po przemówieniu p. Dziubińskiej, która motywowała konieczność założenia tych szkół oraz p. Walisiaka, który wskazywał na znaczenie szkół ogrodniczych izba przyjęła wniosek komisji oświatowej wraz z poprawkami p. Walisiaka co do równorzędnego zakładania szkół ogrodniczych przy szkołach rolniczych.

Następnie po sprawozdaniu p. Smolikowskiego przyjęto w drugim i trzecim czytaniu ustawę w sprawie

przymusowego nauczania w wojsku polskim,

poczem po referacie pos. Stesłowicza uchwalono wniosek w sprawie utworzenia przy ministerstwie przemysłu i handlu rady przybocznej przemysłowo-handlowej i rady rękodzielniczej.

Po załatwieniu kilku wniosków, które wpłynęły w ciągu posiedzenia.

odczytano interpelację

p. Roja, Rajskiego i tow. skierowaną do ministra spraw zagranicznych w sprawie gwałtów czeskich na Spiszu, Orawie, komitecie Czacy i w okolicach Podhala, gdzie

czesi dopuszczaja się bezprawia

płacą za rekwirowane przedmioty bardzo nisko, zabierają ludność polską przymusowo do wojska, a stawiających opór mordują. Mordują też ludzi innych bez żadnego powodu, aresztują ludzi przyznających się do narodowości polskiej itd. Przed kilku dniami czesi naszli zbrojnie terytorjum polskie w Tatrach pod Morskiem Okiem. Przyczem 1 żołnierz polski utracił życie a kilku zostało ciężej lub lżej rannych. Ludność polska po obu stronach linji demarkacyjnej urządza wiece protestujące.

Interpelanci zapytują co pan minister zamierza uczynić, aby bezprawnie aresztowanych uwolniono, krzywdy naprawiono, a wymienione przyłączono do Polski.

Marszałek oświadcza, że interpelację tę prześle panu prezesowi ministrów.

Uchwalono następnie nagłość wniosku posłów związku ludowo-narodowego, który brzmi:

1) poleca się rządowi, aby niezwłocznie rozpoczął obejmowanie w posiadanie

polskich części Suwalszczyzny,

mianowicie pow. Augustowskiego, suwalskiego oraz gmin Giby, Brezniki, Krasnopol i Sejny przy użyciu sił zbrojnych;

2) poleca się rządowi, aby jak najenergiczniej zaprotestował u konferencji pokojowej przeciw stałemu gwałceniu ze strony niemieckiej praw i warunków rozejmu;

3) poleca się rządowi by jak najenergiczniej w sposób przyjacielski zażądał od litwinów zaniechania zdobywania okolic nie litewskich i aby podobnym próbom przeciwstawił stanowczy opór zbrojny.

Nagły wniosek z projektem ustawy w sprawie godeł i barw Rzeczypospolitej w pierwszem czytaniu odesłano do komisji.

P. Marek zgłosił wniosek w sprawie obowiązku gmin miejskich do dostarczania mieszkań.

Na tym posiedzenie zamknięto, następne dziś (wtorek) o godz. 4 po połud.

Ratyfikacja traktatu przez Polskę.

Wczoraj o godzinie 10 rano rozpoczęło się posiedzenie komisji ratyfikacyjnej pod przewodnictwem posła Głąbińskiego. O godzinie 12-ej zjawili się przedstawiciele biura pracy kongresowej z mecenasem Olszewskim, który dawał wyjaśnienia, tyczące się sprawy ekonomicznej. Poseł Rataj domagał się, aby minister spraw zagranicznych przedstawił sytuację polityczną w dniu podpisania traktatu i w chwili obecnej. Ze względu na to, że ministerstwo spraw zagranicznych nie zdążyło w ciągu tygodnia przetłomaczyć i wydrukować traktatu (tej części, która dotyczy Polski) dalszy ciąg posiedzenia musiano odroczyć do środy lub czwartku bieżącego tygodnia.

O nową mapę Europy.

Zmiana traktatu pokojowego.

PARYŻ, 21 lipca. (WBK). Wskutek opozycji senatu amerykańskiego przeciw traktatowi pokojowemu, rząd Stanów Zjednoczonych zwrócił się do rządów koalicji z zapytaniem, jakie by było ich stanowisko wobec ewentualnej zmiany traktatu; gdyby senat amerykański przyjął poprawkę, inne mocarstwa wystąpiłyby również ze swemi propozycjami.

Wiedeń, 21 lipca. (WBK.) Ostateczny traktat pokojowy dla Austrji niemieckiej przewiduje plebiscyt na obszarze spornym w Karyntji. Austrji niemieckiej przyznano część zachodnich Węgier i pewne poprawienie granicy z Czechami.

Z kongresu pokoju.

Paryż, 21 lipca (PAT.). Radjo pozn. Najwyższa rada sojusznicza zgromadziła się wczoraj celem zaznajomienia się z ostatniemi klauzulami traktatu pokojowego z Austrją, który w całości **przedłożony będzie dzisiaj w poniedziałek, lub jutro delegacji austrjackiej z St. Germain.**

Najwyższa rada wysłuchała Tittoniego i Venizelosa w sprawie graniew strefach okupowanych przez Grecję w Azji Mniejszej.

Według doniesienia „Matina" państwa sprzymierzone przyszły do przekonania, że należy nakreślić w Azji Mniejszej linję demarkacyjną, której przekroczyć nie będzie wolno, ani Grecji ani Włochom.

Położenie w Azji Mniejszej jest nad wyraz krytyczne. Na szerokich obszarach włóczą się bandy tureckie w ogólnej liczbie 90,000 ludzi. Bandy te są popierane przez rząd turecki.

Naczelnym wodzem wojsk okupacyjnych greckich, francuskich, angielskich i włoskich został zamianowany gen. Allonby.

Paryż, 21 lipca (PAT.). Radjo pozn. Według klauzul militarnych, dołączonych do traktatu austrjackiego **Austrja utrzymywać będzie mogła tylko 30,000 żołnierzy łącznie z oficerami.** Pobór do wojska będzie się odbywał **drogą ochotniczego werbunku.**

W sprawie ustalenia odszkodowania utworzona będzie **specjalna komisja**, w skład której wchodzić będą przedstawiciele **Anglji, Francji i Włoch, z których** każdy będzie posiadał dwa głosy. Rumunja i Polska będą miały wspólnego przedstawiciela, Wysokość kontrybucji nałożonej na Austrję ogłoszona będzie przed 1 stycznia 1921 r.

Paryż, 21 lipca. (PAT). Cz. S. B. P. donosi: Wychodząca w Paryżu „Czeskosłowacka korespondencja zamieszcza dłuższy artykuł, w którym opisuje dyplomatyczne zabiegi czeskiej delegacji pokojowej celem najkorzystniejszego wyniku rokowań pokojowych z Austrją. Konferencja pokojowa odrzuciła stanowczo żądanie Austrji w sprawie południowych Moraw i południowych Czech i zajęła stanowisko, że Czechosłowacja musi otrzymać w Czechach i Morawach swoje historyczne granice.

Podobno jak polska musiała czechosłowacka delegacja podpisać układ w sprawie narodowych mniejszości.

Pokój z Bułgarją.

(Tel. wł. „Gł. Pol.)

Zurych, 21 lipca. Pisma francuskie donoszą, że misja zamianowana przez rząd bułgarski celem przyjęcia w Paryżu warunków pokoju, składa się z osób następujących. Delegaci: Teodorow, prezydent rady ministrów, minister spraw zagranicznych i oświaty Ganeff, minister sprawiedliwości Stapow, minister handlu, przemysłu i pracy Stambulski, minister robót publicznych Sarapow, były minister finansów, spraw wewnętrznych i były poseł.

Radcy delegacji: Geszoff były prezes ministrów, dawny minister spraw zagranicznych Panarow, ambasador w Waszyngtonie generał Łukow, szef sztabu armji Markow, dawny minister obecny dyrektor dróg żelaznych dr. Sacharow, poseł Lotana i Popow, dyrektor biur statystycznych. Misji będzie towarzyszyć pewna ilość ekspertów, sekretarzy i stenografów.

Przybędzie ona do Paryża 26-go b. m. Prawdopodobnie misja będzie musiała oczekiwać długo na otrzymanie wypracowanego traktatu. Onegdaj dopiero miało miejsce pierwsze pełne posiedzenie komisji, której zadaniem jest wypracowanie warunków pokoju dla Bułgarji. Przed definitywnym ułożeniem traktatu z Bułgarją będą wysłuchane delegacje: grecka, rumuńska i serbska

Interwencja na Węgrzech.

(Tel. wł. „Gł. Pol.)

Praga, 21 lipca. Z Paryża donoszą: W poczuciu potrzeby decydującego kroku w sprawie zwalczania bolszewizmu węgierskiego wysłano do Rumunji plan wo

jenny, opracowany przez gen. Franchet d'Esperay,a i wielką ilość karabinów maszynowych, armat, automobili opancerzonych, tanków i aeroplanów.

Te środki ostrożności mają na celu pokrzyżowanie zamiaru Beli Kuna w sprawie ofenzywy rumuńskiej. Rada pięciu wręczyła najwyższej radzie wojennej koalicji depeszę Kuna, w której dokumentuje on, że nie Węgry lecz Czecho-słowacy i Rumunja naruszyli zawieszenie broni.

Budapeszt, 21 lipca. Węgierskie biuro telegraficzne donosi: Niektóre pisma wiedeńskie podają wiadomość z „Timesa", według którego marsz koncentryczny na Budapeszt już się rozpoczął i że artylerja i armje atakujące rozłożyły się obozem o 8 kilom. od miasta.

Jest zupełną niedorzecznością wierzyć tym pogłoskom, skoro we Wiedniu wszystkim wiadomo, że żaden marsz koncentracyjny nie został przedsięwzięty i podanie tej wiadomości świadczy o złem orjentowaniu się prasy angielskiej w całej tej sprawie.

Wiedeń, 21 lipca. Bela Kun wysłał do oderburskich rad robotniczych depeszę, zaprzeczającą pogłoskom, jakoby rząd rad rozkazał swym wojskom wycofać się na żądanie koalicji z zachodnich obszarów Węgier i oddać je pod kontrolę ententy. Aby zapobiec dalszemu szerzeniu się szkodliwych pogłosek, rozsiewanych zdaniem Beli Kuna przez kontrrewolucjonistów, podaje do wiadomości publicznej, że koalicja żadnych tego rodzaju żądań nie wystawiała. Gdyby zaś istotnie wpadła na podobny pomysł, nie miałby on najmniejszego wpływu na rzeczywisty bieg wypadków.

Każdego człowieka, który trudni się szerzeniem tego rodzaju wiadomości, należy niezwłocznie stawić przed trybunał rewolucyjny.

Republika birkenfeldska.

Berlin, 21 lipca. (PAT). Ks. Birkenfeld, leżące na lewym brzegu Renu, a należące do Oldenburgu ogłosiło swoją niezależność i ukonstytuowało się jako republika birkenfeldska. Władze francuskie republikę tę uznały.

Sytuacja bolszewików.

Zamiary bolszewików rosyjskich.

Chcą oni dalej szerzyć zamęt w Europie.

Wiedeń, 20 lipca. Rząd bolszewicki zajmuje się obecnie rozpatrywaniem sytuacji, wywołanej przez podpisanie traktatu pokojowego. Podczas zebrania komisarzy ludowych zdania w tej sprawie były podzielone. Lenin oświadczył, że domowa wojna światowa już się rozpoczęła i że trwać będzie nadal po zawarciu pokoju, pod warunkiem, że **bolszewicy rosyjscy ze zdwojoną energją szerzyć będą swą propagandę w Francji i w Anglji i do jesieni wytrzymają ataki Kołczaka.**

Trocki i Zinowjew są zdania, że propaganda nie wystarcza. Wątpią, czy powolna pacyfikacja Europy korzystnie wpłynie na wojnę domową, której właśnie sprzyja stan wojenny, pomagający do wyzyskania nienawiści narodowych. Rada zadecydowała, aby **wspierać Niemcy** w celu dopomożenia im w niewykonaniu warunków traktatu wersalskiego.

Biuro egzekucyjne trzeciej międzynarodówki otrzymało rozkaz wysłania do Francji broszur i świstków w celu propagandy.

Ekaterynburg zagrożony przez bolszewików.

(Tel. wł. „Gł. Pol.").

Berno szwajcarskie, 21 lipca. „Times" donosi z Ekaterynburga pod datą 10 b. m.:

Jeżeli armja czerwona w dalszym ciągu będzie postępowała w tym co dotychczas tempie, **bolszewicy zajmą Ekaterynburg w końcu bieżącego tygodnia. Ludność z przerażeniem oczekuje zbliżenia się bolszewików.** W mieście zostały jedynie najuboższe warstwy ludności oraz kler.

Armja czerwona składa się z chłopów i robotników rosyjskich, zmobilizowanych siłą, ale poddanych żelaznej dyscyplinie ze strony elementów komunistycznych.

Organizacja armji rosyjskiej jest doskonale przystosowana do posłusznego i poddańczego charakteru tego narodu. Większość ludności uprawia praktyki religijne, a rząd bolszewicki boi się wystąpienia przeciw kościołowi, aczkolwiek ten jest wybitnie reakcyjny i antysemicki. Aczkolwiek rząd sowjetów w znacznej części składa się z żydów, czerwone armje są w gruncie rzeczy antybolszewickie i antysemickie.

Utrata chociażby czasowa Ekaterynburga i nadzwyczaj bogatego okręgu uralskiego zagroziłaby bardzo sytuacji wojskowej okręgu Omska. Czerwoni wysłali wojska w kierunku Orenburga prawdopodobnie celem wszczęcia nanowo zamętu w Azji średniej.

W depeszy z 11 lipca korespondent tego samego pisma donosi:

Utrata Ekaterynburga oznaczałaby iż ententa musiałaby stracić jeden jeszcze rok celem zdobycia Moskwy.

Czerwoni wysłali 3 dywizje w kierunku południowym, ażeby złamać pochód wojsk kozaków uralskich, w kierunku Denikina. Czerwoni przygotowują się do zaszczepienia bolszewizmu na granicy indyjskiej.

Na granicy Finlandji.

W przededniu ofenzywy bolszewickiej.

Helsingfors, 20 lipca. Korespondent „Matina" donosi: Korpus północno-rosyjski nie otrzymał jeszcze żadnych posiłków od sprzymierzonych. Codziennie też nieznacznie się cofa. Żołnierze źle ubrani i nadzy.

Sytuacja się nie zmieniła i jest wciąż poważna. Wojna jest nieunikniona, życzą jej sobie nawet socjaliści, gdyż mobilizacja dałaby broń w ręce niepożądanym pierwiastkom.

Bolszewicy, pobiwszy ochotników finlandzkich dzięki licznym zdradom, zgromadzili się na granicy Finlandji. Czekają na obiór prezydenta republiki zanim rozpoczną poważną akcję i o ile generał Mannerheim nie zostanie wybrany na to stanowisko, uderzą na przeciwnika bez żadnych obaw, w nadziei, że wybuchnie rewolucja, propagowana przez czerwonych i szpiegów niemieckich. Jedynie oficjalna deklaracja ententy, aby wesprzeć Finlandję bronią i amunicją. mogłaby przeszkodzić dalszym wydarzeniom.

Odezwa bolszewików do marynarzy świata.

Moskwa, 21 lipca. (WBK.) — Radjo bolszewickie. Wedle informacji nowoobranym sowjet w Petersburgu zwrócił się do żołnierzy morskich Anglji, Francji, Włoch, Ameryki, Szwecji, Finlandji, Estonji i Syberji z odezwą, że kapitalizm, w którego służbie oni pozostają, jest wrogiem ludu robotniczego, morduje jego ojców, matki, dzieci i że sowjety jednogłośnie postanowiły do ostatniego tchu prowadzić walkę o zwycięstwo proletarjatu.

Denikin nie uznał Grigorjewa.

Sebastopol, 21 lipca. (WBK.) Radjo bolszewickie donosi: Denikin nie uznał Grigorjewa. Delegacji ekaterynosławskiej Grigorjewa oświadczono, że denikińcy rozbroją wszystkich grigorjewców, przybyłych z Besarabji. Prawdopodobnie wobec tego **Grigorjew pertraktuje z Rumunją.**

Kierownik akcji ukraińskiej.

Lwów, 21 lipca. (WBK.) Jak się okazuje, całą akcją ostatnią wojsk ukraińskich kierował szef sztabu ukraińskiego, były pułkownik austrjacki Szimanek.

Walki na Ukrainie.

Petlura odnosi sukcesy.

Kamieniec Podolski, 21 lipca. (WBK.) Wedle ostatnich wiadomości Winnica, Zmerynka i Szwar zostały zajęte przez wojska Petlury, który wraz z rządem znajduje się w Barze. Pod Proskurowem rozpoczęły się nanowo walki z bolszewikami z wielkim powodzeniem dla Petlury.

Szepetówka, 21 lipca. (WBK.) Z wiarogodnego źródła podają wiadomość, że cała okolica Jampola ogarnięta jest powstaniem chłopskim, na którego czele stoi Szyszko. — Zgromadził on dokoła siebie wszystkie elementy antybolszewickie i utworzył rząd republiki Jampolskiej.

W okolicy Nowogrodu Wołyńskiego dowodzi zbrojnemi bandami powstańców niejaki Sokolski, który mści się na bolszewikach za zamordowanie przez nich jego rodziny.

Antysemityzm tak wśród tych powstańców, jak i wśród wojsk Petlury i Grigorjewa szerzy się niesłychanie. Wedle statystyki podanej przez pisma bolszewickie, **wymordowano w ostatnich czasach w tamtych okolicach około 60,000 żydów.**

Ludność, wymęczona temi nieustannemi walkami, modli się o przyjście wojsk polskich, po których spodziewa się uwolnienia od anarchji.

Upadek Beli Kuna!

Samueli dyktatorem.

Wiedeń, 21 lipca. — „Mittagspost" przynosi sensacyjne doniesienie o dokonanem już obaleniu Beli Kuna. Potwierdzenia tej wiadomości brak dotąd. W informacji „Mittagspost" czytamy dalej, że w Budapeszcie przyszło wczoraj na posiedzeniu rządu rad do ostrego konfliktu. Komisarze ludowi Samueli i Vago dowiedzieli się, że Bela Kun pertraktuje z włoską misją w Wiedniu w sprawie oddania agend rządowych nowemu rządowi koalicyjnemu. Samueli i Vago dali rozkaz obsadzenia wszystkich koszar i publicznych budynków w Budapeszcie. Od wczorajszego dnia władcą Rudapesztu jest Samueli, w którego ręku spoczywa nieograniczona władza dyktatorska.

Rozdział w berlińskiej radzie wykonawczej robotniczej.

(Tel. wł. „Gł. Pol.")

Wiedeń, 21 lipca. Naczelna rada wykonawcza berlińskich rad robotniczych i została dzisiaj rozwiązana. Socjaliści większości i demokratyczni członkowie rady wykonawczej wystąpili i oświadczyli, że utworzą specjalną radę wykonawczą. W ten sposób powstają dwie naczelne rady wykonawcze, jedna, składająca się z socjalistów większości i demokratów, druga z niezależnych.

Komunikat naczelnego sztabu generalnego.

z d. 21 lipca.

Front litewsko-białoruski.

Walki i potyczki na całym froncie bolszewickim trwają w dalszym ciągu. Szczególnie ciężkie walki toczyły się na zachód i północ od Radoszkowicz, Wszystkie usiłowania wroga do przełamania naszych linji zostały, dzięki energji dowódców i wytrwałości i waleczności naszych oddziałów udaremnione.

Front polski.

Bez zmiany.

Front galicyjsko-wołyński.

W Galicji sytuacja niezmieniona. Liczba jeńców, których ujęto przy oczyszczaniu naszych tyłów, wzrosła o 496.

Na Wołyniu na wschód od Maniewicz na linji Horynia żywa obustronna działalność bojowa.

W zast. szefa sztabu generalnego
Haller pułk.

Komunikat polski (Poznańskie).

Komunikat głównego dowództwa z dnia 21 lipca.

Grupa północna:

W nocy ostrzeliwała artylerja niemiecka i miotacze min silnie Płonkowo i Rojewo. Padło przeszło 200 pocisków i min średniego kalibru.

Pod Lipionką i Walkowicami odparto patrole niemieckie.

Grupa zachodnia:

Pod Zatumem i Krzyżkowkiem w nocy działalność patroli niemieckich. Na Zatum ogień minowy.

Grupa południowa:

Porzyce obrzucił nieprzyjaciel minami. Po Zaorlem i Zmyśloną Parzynowską oraz Dąbrówką odparto patrole niemieckie Nasze straty w ciągu doby — 2 rannych.

Wroczyński, generał-podporucznik szef sztabu.

Powrót premjera.

Warszawa, 21 lipca. (PAT). Jak się dowiadujemy prezydent ministrów Paderewski przybędzie jutro we wtorek o g. 10 rano na dworzec W.-W.

Polsko-niemieckie straże ludowe.

Poznań, 21 lipca. (PAT.) W artykule pod tytułem „Polsko-niemieckie straże ludowe, zamieszczonym w piśmie „Ost" czytamy: W miastach tej części Prus, które przyznane zostały Polsce stworzono się obecnie oddziały straży ludowej, których do wódcami są oficerowie zarówno polscy jak i niemieccy. Aby uniknąć nieprzewidzianych zajść z powodu wycofania się wojsk niemieckich z obszarów przyznanych Polsce i zajmowania ich przez wojska polskie postanowiono polecić utrzymywanie porządku w tych obszarach strażom obywatelskim złożonym z ludzi obu narodowości.

Proces o zdradę stanu.

Opole, 21 lipca. (PAT). Odbył się tu proces przeciwko 17 polakom oskarżonym o zdradę stanu. Akt oskarżenia zarzucał im, przecinanie drutów telefonicznych i telegraficznych, zabranie Grenschutzowi armat oraz zamiar wpuszczenia wojsk polskich na Górny Śląsk. Oskarżonych skazano na 2 do 5 lat ciężkiego więzienia.

Bawełna dla Polski w Gdańsku.

Gdańsk, 21 lipca. (PAT). W poniedziałek wieczorem przybył do portu norweski parowiec „Garibaldi" z Liwerpoolu z bawełną dla Łodzi.

Polacy u Wilsona w Brukseli.

Paryż, 21 lipca. (PAT.) „Polak" donosi: Podczas pobytu prezydenta Wilsona w Belgji delegacja tamtejszej kolonji polskiej w osobach pani Idy Brylińskiej, pp. Juljana Maciałka, Gustawa Wernera i Bednarskiego udała się dnia 19 czerwca do poselstwa amerykańskiego w Brukseli w celu ofiarowania prezydentowi Wilsonowi sztandaru ze specjalnie na tę intencję haftowanym napisem: Prezydentowi Wilsonowi oswobodzicielowi narodu polskiego polacy w Belgji. Styczeń 1919 r. Poseł amerykański w Belgji Whitlock przedstawił delegację prezydentowi Wilsonowi, która wręczyła mu wraz ze sztandarem następujący adres: Ekscelencjo! Na ziemi wolnej Belgji, naszej wiernej sojuszniczy zechciej przyjąć od polaków zamieszkających Belgję polski znak narodowy, jako dowód wielkiego poważania i wdzięczności dla prezydenta Stanów Zjednoczonych Ameryki północnej. Prezydent Wilson żywo dziękował rodakom naszym za ten dowód uznania i zapewnił ich o swej sympatji dla Polski.

Jednoroczna służba wojskowa we Francji.

Wiedeń, 21 lipca. Z Paryża donoszą. Clemenceau oświadczył, że wniesie do parlamentu projekt o jednorocznej służbie wojskowej we Francji.

Przeciw drożyźnie we Francji.

(Tel. wł. „Gł. Pol.")

Zurych, 21 lipca. Donoszą z Paryża; Rada ministrów obradowała pod przewodnictwem prezydenta Poincare nad środkami, zapobiegającymi drożyźnie. Postanowiono:

1. Podwoić liczbę baraków żywnościowych, działających skutecznie w Paryżu i zorganizować je w ważniejszych centrach prowincji.

2. Ministerjum aprowizacji zorganizuje w Paryżu i na prowincji szereg tanich kuchni.

3. Zapasy prowiantu wojskowego zostaną oddane drogą odpowiednich organizacji do dyspozycji ludności.

4. Dla zwalczania pokątnego handlu zostanie urządzony sekretarjat dla walki z lichwą w ministerjum aprowizacji, rozporządzający specjalną policją.

Holandja nie zgodziła się na wydanie Wilhelma.

(Tel. wł. „Gł. Pol.").

Wiedeń, 21 lipca. Agencja Reutera dowiaduje się w sprawie opublikowanej przez „Deutsche Allgemeiner Zeitung" wiadomości, wedle której rząd holenderski zgodził się na wydanie ekscesarza Wilhelma, iż angielski urząd do spraw zagranicznych nie otrzymał potwierdzenia tej wiadomości.

Niemcy sprzedały Holandji okręty.

Gdańsk, 21 lipca. (PAT). „Gazeta gdańska" donosi: Otrzymaliśmy wiadomość, że wszystkie statki wojenne niemieckie znajdujące się w naszym porcie i wogóle na wodach w pobliżu ujścia Wisły i Motławy przemalowano na barwy holenderskie i wypisano na nich firmy holenderskie. Wynikałoby z tego, że wszystkie te okręty sprzedano Holandji. Podobno nawet i łodzie podwodne, które w myśl postanowień układu pokojowego rozbrojono i rozebrano tak, że tylko części ich leżą wywleczone na wybrzeżu pomorskim, zostały również sprzedane Holandji.

Strejk rolny w Niemczech.

Weimar. 21 lipca. (PAT). Prasa niemiecka donosi z wiarogodnych źródeł, że socjaliści i chłopi postanowili ogłosić w dniu 4 sierpnia strejk rolny w całych Niemczech.

Co Niemcy straciły na morzu.

Wiedeń, 20 lipca. Oficjalny komunikat „Vossische Zeitung" oblicza straty floty niemieckiej na 490 okrętów i 29,685 ludzi.

Inne straty okrętów są następujące: 1 okręt i 1 krążownik bojowy, 6 krążowników wywiadowczych, 8 krążowników typu nowego i 10 starego, 7 statków strzelniczych, 41 torpedowców, 9 wyławiaczy min.

Nowiny w kilku słowach.

—o—

× × Gabinet hiszpański podał się do dymisji. Dato nie przyjął propozycji utworzenia nowego gabinetu.

× × Rektor uniwersytetu w Gandawie w piśmie do konsula polskiego w Bruselli zaprasza młodzież polską na uniwersytet gandawski.

Dzień 20 lipca w Polsce.

W Warszawie.

Krwawa manifestacja na Lesznie.

Onegdaj w południe w jednym z opuszczonych budynków fabrycznych w pobliżu fabryki armatur „Ursus" przy ulicy Skierniewickiej, na Woli, odbył się wiec komunistyczny. Po wiecu wszyscy uczestnicy ruszyli pochodem demonstracyjnym, na czele którego niesiono dwa czerwone sztandary. Manifestanci, śpiewając pieśni rewolucyjne, skierowali się ul. Skierniewicką do Wolskiej.

W pobliżu ul. Karolkowej manifestanci natknęli się na patrol policyjny, złożony z 6-iu funkcjonarjuszów z 7-go komisarjatu. W tem miejscu część uczestników pochodu skierowała się ul. Młynarską do Leszna, reszta zaś do Karolkowej.

Na spotkanie manifestantów, idących ulicą Leszno, wyruszył z 7-go komisarjatu drugi patrol, złożony z 6-iu policjantów, który połączył się z pierwszym patrolem. Gdy pochód znalazł się między domami № 73—77 na Lesznie w pobliżu ul. Żelaznej; policjanci uzbrojeni w karabiny stanęli w poprzek ulicy i polecili manifestantom rozejść się. Wówczas z tłumu padły okrzyki i przekleństwa pod adresem policji.

Wywiązała się strzelanina, poczem manifestujący rozproszyli się.

Aresztowano kilkanaście osób.

W Sosnowcu.

Aresztowania rady robotniczej.

Sosnowiec, 21 lipca. (WBK). W dniu wczorajszym policja zaaresztowała tutaj w pełnym składzie radę delegatów robotniczych w ilości 200 osób. Nastąpiło to w związku z strejkiem, zapowiedzianym na poniedziałek.

Protest krakowskiej rady delegatów robotniczych.

Kraków, 21 lipca (PAT). Jak podaje „Naprzód", wczoraj po południu zebrała się krakowska rada delegatów robotniczych na nadzwyczajne posiedzenie, aby zaprotestować przeciwko mieszaniu się państw kapitalistycznych do wewnętrznych spraw narodów.

Po przemowie p. Bobrowskiego uchwalono rezolucję, w której krakowska rada delegatów robotniczych protestuje wraz z proletarjatem Anglji, Francji i Włoch przeciw łamaniu zasad wilsonowskich, przyznających każdemu narodowi prawo decydowania o swoim losie i o formie rządu, przeciw narzuceniu Polsce ustaw wyjątkowych dla mniejszości narodowych, przeciw zbrojnej interwencji Rosji i na Węgrzech.

Rezolucja protestuje dalej przeciw popieraniu Kołczaka i Denikina, wreszcie domaga się jaknajszybszego pokoju na podstawie prawa samookreślenia narodów gwarantującego jedynie pełne zjednoczenie wszystkich dzielnic Polski.

Dlaczego nie mamy węgla?

—x—

Obecna sytuacja opałowa nie przedstawia się najlepiej. Na konferencji w ministerjum przemysłu i handlu rozważano szereg referatów o stosowaniu jako paliwa ropy naftowej, drzewa i torfu i zastanawiano się nad tem, czy i w jakim stopniu można liczyć na wymienione materjały opałowe. Wyszukiwaniem oraz zastosowaniem środków w celu zapobieżenia kryzysowi opałowemu zajmuje się obecnie z ramienia ministerjum przemysłu i handlu specjalna komisja.

Należy przypuszczać, że zdoła ona zapobiedz kryzysowi opałowemu i przeciwdziałać głodowi węglowemu.

Dlaczego odczuwamy brak węgla? Czy brak jego jest w kraju istotny, czy trudności przewozu stają na przeszkodzie zaopatrywaniu należytemu ludności w węgiel?

Niepokojące przytem krążą pogłoski, że mimo panującego u nas w kraju głodu węglowego, węgiel wysyłany jest jednak w większych ilościach za granicę, zwłaszcza do Austrji i Włoch.

Czy istotnie jest to możliwe?

Jak nam komunikują ze sfer miarodajnych, wiadomości te nie są ścisłe, gdyż zasadniczo wywóz węgla zagranicę z powodu jego braku w kraju, nie jest dozwolony. W poszczególnych jednakże wypadkach okazuje się konieczność odstąpienia od tej ogólnej zasady, a mianowicie, gdy chodzi o sprowadzenie z zagranicy niezbędnych dla nas artykułów, których w kraju nie wyrabiamy, a z zagranicy otrzymać możemy tylko wtedy, gdy jako zapłatę damy nie gotówkę, a węgiel. Do takich artykułów zaliczyć należy, naprzykład, artykuły techniczne, potrzebne dla kopalń, gdyż bez ich sprowadzenia kopalnie musiałyby stanąć, materjał wojskowy, a więc towary, które mają dla nas jeszcze większą wartość, niż ta ilość węgla, który musimy wzamian wysłać.

Są to wszystko jednak wypadki wyjątkowe, i chodzi tu o stosunkowo nieznaczne ilości węgla, a zasadniczo zaś wywóz tak nam niezbędnego artykułu nie jest dopuszczony.

Z tego wyjaśnienia ministerjum przemysłu i handlu wynika, że jednak węgiel istotnie bywa wywożony zagranicę. Jest to jednak zło konieczne, gdyż jedynie za ten wywożony węgiel otrzymać możemy niektóre niezbędne nam artykuły techniczne i materjały wojskowe. Oczywiście wywóz tego węgla w takich warunkach jest koniecznością, jeżeli tylko istotnie otrzymujemy za ten węgiel niezbędne artykuły i jeżeli ich za zapłatą w innej formie otrzymać nie możemy.

Brak węgla wywołują w dużej mierze trudności przewozowe, a więc w pierwszym rzędzie brak odpowiedniego taboru i mała sprawność kolei naszych.

Do głodu węglowego przyczynia się również i lichwa węglowa.

Jedną z największych trudności, jakie napotyka walka z lichwą węglową, jest okoliczność, że otrzymujący deputaty węglowe (a więc robotnicy kopalni, pracownicy kolejowi i t. p.), często nie spotrzebowują węgla sami, lecz sprzedają go po wygórowanych cenach.

Walka z odprzedawaniem deputatów węglowych jest nadzwyczaj trudna, gdyż nie ma podstawy prawnej, na jakiej odstąpienie przez właściciela trzeciej osobie otrzymanego jako deputat węgla mogłoby zostać wzbronionem.

Jednym z najskuteczniejszych, stosowanych obecnie środków, jest odbieranie prawa na otrzymanie deputatów węglowych tym osobom, którym dowiedzione zostało ich odsprzedawanie. Radykalnym środkiem zaradczym byłoby wstrzymanie deputatów węglowych wogóle z wielu wszakże względów nie jest to dziś możliwe do przeprowadzenia.

Mogłaby jednak okazać w walce z lichwą węglową dużą pomoc i sama publiczność, gdyby zechciała — zamiast płacić paskarzom za węgiel po 6 czy 7 marek — zawiadamiać o propozycjach kupna węgla po takich cenach odpowiednie władze. Tego zdania są koła ministerjum przemysłu i handlu. Nie jest to jednak radykalny środek na ukrócenie paskarstwa węglowego.

Komisja ministerjalna znaleźć winna inne środki skuteczniejsze.

Wiadomości bieżące.

—o—

Przegląd byłych oficerów.

W dniu 5 lipca r. b. Ministerstwo Spraw Wojskowych ogłosiło rozkaz spisu wszystkich byłych oficerów narodowości polskiej, którzy nie przekroczyli 60 lat życia, a to w celu powołania do czynnej służby tych z pośród zapisanych oficerów, urodzonych w latach: 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895. W wykonaniu powyższego rozkazu komendant P. K. U. w Łodzi ogłasza, że lokale re-

Tow... polskiego ko... cy kolejek podjazdowych ... 18 lipca b. r. na rzecz Towarzystwa hojną ofiarę w sumie 6488 mk.

Niechaj ten piękny czyn, świadczący o wzniosłych uczuciach patrjotycznych będzie przykładem dla innych.

Ze szkolnictwa.

Magistrat postanowił nabyć w polskiej składnicy pomocy szkolnych i rozesłać do szkół początkowych 800 egzemplarzy broszurki Leona Rygiera „Główne zasady pisowni polskiej".

Postanowiono wnieść do budżetu wydziału szkolnictwa sumę 15,000 marek na zapoczątkowanie akcji, zmierzającej do zaopatrzenia każdej szkoły w pomoce do poglądowego nauczania.

Odbudowa wsi i miast.

Magistrat zwrócił się do p. Fryderyka Boeuf'a, ministra przemysłu i pracy w Brukseli z prośbą o nadesłanie informacji, dotyczących odbudowy wsi i miast, gdyż zamierza wydelegować na wystawę poświęconą odbudowie Belgji 2 reprezentantów m. Łodzi.

Opłata za dostarczanie adresów.

Magistrat postanowił pobierać 50-fenigową opłatę za udzielenie adresu przez oddział adresowy.

Z przemysłu.

W fabryce Steinerta przy ul. Piotrkowskiej Nr. 298 przystąpiono do remontażu maszyn i urządzeń technicznych celem najszybszego jej uruchomienia. Administracja pertraktuje z robotnikami. Pertraktacje, prowadzone przez komisję trustową przemysłowców związku włókniczego z delegatami polskich związków zawodowych dobiegają pomyślnie do końca i w najbliższej przyszłości prowizorjum normy płacy robotników i rzemieślników fabrycznych zostanie zastąpione przez stałą umowę.

Zapomogi dla bezrobotnych.

Wydział niesienia pomocy bezrobotnym (za okres 9 łódzki) otrzymał na czerwiec od ministerstwa pracy i opieki społecznej 2,500,000 mrk. Wypłacono 2,162,257 mrk. Korzystało z tego 13,390 rodzin, składających się z ojców rodzin, 10,301, matek 12,897, dzieci do lat 16 — 24,561, razem 47,359, do tego doliczyć należy mężczyzn kawalerów 6,580, kobiet 8,993, razem osób pojedyńczych 15.579. Ogółem korzystało z zapomóg 62,932.

Od początku istnienia wydziału t. j. od 5 lutego do 1 lipca r. b. wypłacono zapomóg 13,869,026 mrk. 50 fen.

Działalność wydział obejmuje powiaty łódzki, łaski, brzeziński i łęczycki.

W powiecie brzezińskim z powodu znalezienia zajęcia przez robotników przy budowie szos liczba bezrobotnych zmniejszyła się.

Wydawanie zapomóg w ogręgu odbywała się tygodniowo, ze względów zaś technicznych uskutecznianie będą obecnie wypłaty dwutygodniowe.

Z Wydziału plantacji miejskich.

Wydział plantacji miejskich w r. b. przedsięwziął kolosalne zamierzenia w celu upiększenia i ozdrowienia zachodniej strony miasta. Starszy ogrodnik miejski p. Ciszkiewicz jeszcze w zimie opracował projekt olbrzymiego parku, który rozciągać się będzie na karczowiskach lasów miejskich od plantu drogi żelaznej kaliskiej wgłąb lasów i sięgnie na szerokość szosy Karolewskiej z jednej strony i ul. Srebrzyńskiej—z drugiej

...niczego okręgu ... pierwszy przybyli w ... legaci kółek rolniczych ... dla wspólnych obrad nad sprawami ... nictwa. Przewodniczył prezes zarządu Tow. Rolniczego, p. Kochanowski z Bedonia.

Głównym punktem obrad była sprawa organizacji szkoły rolniczej w okręgu łódzkim, którą bardzo wyczerpująco zreferował p. Kochanowski, wskazując jako na typ takiej szkoły, na Pszczelin. W dyskusji, w której głos zabierali poseł Stolarski, sędzia Horodyński, p. Olszowski z Niewiadowa, Weil, Michalski i inni, wyjaśniono, że podobna szkoła (im. Sienkiewicza) jest projektowaną w Łasku dla okręgu tamtejszego i jest już zapoczątkowany fundusz w sumie 50,000 mk; że sejmiki powiatowe z chęcią popierać będą dążenia Tow. Rolniczego tak materjalnie, jak i moralnie; że pożądane jest otwarcie szkoły męskiej i żeńskiej. Po dyskusji, na wniosek sędziego Horodyńskiego uchwalono wyłonić komisję organizacyjną, do której powołać po dwóch delegatów od Tow. rolniczego łódzkiego i Związku kółek roln. i sejmików powiatowych i jednego del. Rady szkoln. Komisja winna opracować projekt organizacji szkoły i przedłożyć ogólnemu zebraniu.

Drugim punktem obrad była sprawa ściślejszego kontaktu zarządów kółek rolniczych z Tow. rolniczem, którą referował p. Kochanowski, wskazując na Poznańskie, gdzie kółka włościańskie zanikły zupełnie i zlały się z instytucją Tow. rolniczego, tworząc jedno Towarzystwo gospodarcze, mające na celu nie kastowość i sianie antagonizmów między dworem i wsią, lecz wspólną pracę nad doskonaleniem warsztatu gospodarczego.

Projekt p. K. wnioskiem swym poparł członek kółka Kaczorowski z Retkini, który w dłuższem przemówieniu uzasadniał konieczność łączności chaty z dworem i korzyści stąd wyniknąć mogące dla stron obu. Wniosek ten — przyjęty oklaskami obecnych—uchwalono wprowadzić w czyn jaknajprędzej w ten sposób, iż co miesiąc, w sobotę 15 każd. m. odbywać się będą ogólne zebrania członków: w miesiącach parzystych—Związku kółek roln. i w miesiącach nieparzystych—Towarzystwa roln. Na te zebrania winni przybywać wspólnie tak włościanie, jak i ziemianie i w sprawach zawodowych wspólnie radzić i pouczać się wzajemnie. Tym sposobem w kraju naszym zapadła pierwsza, doniosła bardzo, uchwała na mocy której podają sobie dłoń chata z dworem w celu wspólnej pracy nad poprawą bytu rolnika.

Ogólne zebranie straży ogn. ochotniczej.

W sobotę wieczorem odbyło się ogólne roczne zebranie członków łódzkiej straży ogniowej ochotniczej. Obecny był delegat magistratu, ławnik Weiss. Zagaił zebranie prezes zarządu dr. Krusze, wskazawszy, że obecne zebranie straży jest pierwsze pod nowym rządem w wolnej niepodległej Polsce, który opiekuje się sprawami straży ogniowej.

Dalej omawiał dr. K. stan finansowy straży, która przed wojną była materjalnie popierana przez społeczeństwo, od wybuchu zaś wojny, wskutek ogólnej stagnacji, sytuacja finansowa straży jest tak opłakana, że musiano się uciec do starania subsydjum miejskiego. Według zestawionego budżetu, subsydjum za ten rok ma dosięgnąć sumy powyżej 800,000 mk.

Na przewodniczącego zebrania wybrano inż. E. Wagnera. Przystąpiono do

po-
pokryje kasa

członkowie zarządu pp.: rzębowski, R. Geyer, S. Meisner, A. Vogel, M. Poznański i T. Meyerhoff zostali wybrani ponownie. Ustępujący przez losowanie komendant straży dr. A Grohman został jednogłośnie wybrany powtórnie.

Teatr Polski.

Dziś we wtorek Teatr Polski daje „Dom otwarty" komedję M. Bałuckiego. Ceny miejsc popularne.

ze!

i ciągłych szykan w stosunku do pracowników piekarskich, oraz łamania warunków pracy przez niektóre piekarnie współdzielcze, związek na ogólnem zebraniu w dniu 20 b. m. przyjął następującą uchwałę, którą za pośrednictwem Jego poczytnego pisma pragnie podać szerokiemu ogółowi mieszkańców m. Łodzi:

„Ogólne zebranie Zw. Zaw. Robot. Przem. Mącznego, po wysłuchaniu sprawozdania zarządu związku, w sprawie łamania warunków pracy i płacy umowy z dnia 5-go stycznia r. b. przez chciwe zysku Stow. współdzielcze: „Zorza", „Stow. Robot. Chrześcijańskich" i „Chześcijańskie Gospodarstwo", oraz w sprawie wydalenia pracowników piekarskich z pracy z tychże stowarzyszeń za dopominanie się o należyte warunki, stwierdza, iż poczynione przez zarząd związku kroki możliwego polubownego załatwienia zatargu zostały odrzucone, oraz, iż interwencja w tej sprawie magistratu i pana inspektora pracy została zlekceważoną. Ogólne zebranie przeto postanawia:

1) Od środy, dnia 23 lipca r. b, w wyżej wymienionych trzech piekarniach wstrzymać pracę, jednocześnie dla solidarnego poparcia tej akcji wstrzymać pracę we wszystkich łódzkich piekarniach na czas nieograniczony.

2) Zwrócić się do magistratu miasta Łodzi z żądaniem o zastosowanie i wypełnianie § 9 umowy z dnia 5 stycznia rb.

Przez 11 lat swej działalności związek nie przystępował do strejku, tej ostateczuej broni jaka pozostała w ręku robotnika w walce o lepsze warunki bytu, lecz obecne postępowanie zarządów piekarń zmusza nas do powyższego czynnego protestu.

Z poważaniem przewodniczący Związku Zaw. Rob. Przemysłu Mącznego Jan Kuczyński.

Sekretarz Jan Sawicki.

—o—

Ze spraw kolonjalnych.

Zebrana pod przewodnictwem p. Viviani'ego komisja pokojowa wysłuchała sprawozdania p. Maurycego Longa w sprawie klauzul traktatu, odnoszących się do Marokka, Egiptu, Liberji, Sjamu i Szan-Tungu. Układ w sprawie Marokka ma dla Francji poważne znaczenie. Na mocy § 141 rezygnują Niemcy z wszystkich praw i przywilejów, wynikających z aktu algiezyryjskiego z 7 kwietnia 1906 r.

Long wykazał wszystkie korzyści, wynikające dla Francji z tego układu. Stany Zjednoczone i Anglja nie czynią żadnych przeszkód w sprawie odwołania traktatu algiezyryjskiego. Ze strony państw neutralnych, a więc Hiszpanji również nie będzie przeszkód. Zaakceptuje ona i tę klauzulę z chwilą gdy zakomunikowała, że zgadza się na wszelkie punkty traktatu. Co się tyczy Tangeru, to Niemcy są pozbawione go, jak i reszty Marokka. Tanger podlega wyłącznemu zwierzchnictwu sułtana i znajduje się pod protektoratem Francji. Statut tangierski nie będzie więc posiadał cech międzynarodowych, co było źródłem ciągłych nieporozumień.

W Egipcie Anglja zbiera plony zwycięstwa. Niemcy uznają protektorat Wielkiej Brytanji, postanowiony dnia 18 grudnia 1914 r.

Co się tyczy Liberji i Sjamu to i tu zrzekają się Niemcy całkowicie wszelkich praw i przywilejów. W sprawie Szan-Tungu ograniczył się referujący do przedstawienia faktów. Chiny nie podpisały jeszcze traktatu, Japonja nie ma jednak żadnych powodów, aby stracić dla nas sympatję. Akcja ekonomiczna Japonji na północy Chin jest faktem. Możemy wziąć jedynie pod uwagę klauzule traktatu, w którym Niemcy zrzekają się swych wszystkich przywilejów i praw, dotyczących Szan-Tungu, na korzyść Japonji.

—

Giełda warszawska.

Dnia 21 lipca.

Ruble carskie — 112.00 114.00 113.75
Ruble dumskie — 59.00 — 58.75
Korony 54.40—54.45
Franki —
Szterlingi — 90.25—89.50
Dolary 18.50

Od dziś Premjera! **Odeon** Od dziś Premjera!

Po raz pierwszy w Łodzi najnowszy obraz duńskiej firmy „NORDISK“

„Ofiary przesądów“

Wybitny dramat życiowy w 6-ciu aktach w wykonaniu artystów Królewskiego teatru w Kopenhadze.

Nad program: Nad program:

½ kilometra humoru francuskiego:

Maks Linder ofiara...

Początek przedstawień codziennie o godz. 4.30.

Grand Kino
72 PIOTRKOWSKA 72

Od 21 do 28 lipca 1919 r. wł. Po raz pierwszy w Łodzi.

DAMA w PERŁACH

Wspaniały dramat w 5 aktach podług powieści A. Dumasa, wykonany przez znaną fabrykę „TIBER“ w Rzymie,

ze słynną włoską artystką **Vittoriną LEPANTO** w roli tytułowej.

UWAGA: Obraz powyższy zdumiewa widza niezwykłem wykon. technicznem, będącem ostatnią nowością w dziedzinie kinematografji.

Swietna egzystencja

przedstawia się dla małych niedorośniętych ludzi t. zw.

LILIPUTOW.

Oferty z podaniem dokładnego wzrostu — muszą już być normalnie rozwinięci — w wieku od lat 13 — 16 i nie wyżsi nad 1 metr. Tylko lilipuci mężczyźni mogą się zgłaszać celem kształcenia się w muzyce. Płacę **50 mk.** honorarjum temu, kto mi wskaże skutecznie adres liliputa. Oferty przyjmuje.

Willy Pantzer, Łódź, Hotel Manteufel.

354—2

Precz z papierosami i cygarami.

Używajcie tylko -- pastylki -- **„NIEPAL“**

B. KLASKIEGO w Warszawie, Marszałkowska 60

Cena pudełka mk. 6. Żądać w Aptekach i Składach Aptecznych. Zastępcę na Łódź i okolicę poszukuje się. 348—5

BIURO TRANSPORTOWE

M. Langbart

właśc. **Salomon Langbart**

Warszawa, Długa 31, tel. 157-83.

Załatwia ekspedycje do wszystkich miejscow.

RZECZPL. POLSKIEJ i LITWY.

WŁASNE SKŁADY

Asekuracja -- Inkaso -- Clenie.

PRZEDSTAWICIEL DOMÓW EKSPEDYCYJNYCH

Jakub Wald w Łodzi.
Józef Kornwaser w Częstochowie. 053-4

Kino=Polonia Konstantynowska 16.

Dziś sensacja! Po raz pierwszy w Łodzi! Amerykański obraz p. t.

Tajemnica kanału Panamskiego

Dramat z życia Cow-Boy'ów w 5 aktach.

Osoby: **Kapitan—Hamilton. Balboa—awanturnik. Dare-Devil—generał Black.**

Oryginalne zdjęcia nad kanałem Panamskim.

Nad program: **Kubuś ma kinowstręt** wielce komiczna farsa w 2 częśc.

Początek o 5-ej, w soboty i niedziele o 8-ej po poł.

Kokotek i Hamburger

Skład instrumentów i materjałów dentystycznych.

— **Łódź, ul. Piotrkowska 89.** —

Kompletne urządzenia gabinetów, wielki wybór zębów iż — wszelkich przyborów dentystycznych. — Kauczuki oryginalne angielskie i amerykańskie po cenach nader przystępnych. — Nowości w zakresie dentystyki.

OBUWIE

chroni od pękania tylko nadmiar tłuszczu, zawarty w najlepszej przetłuszczonej paście ZORZA Krajowej Wytwórni Chemicznej J. Geyer, Warszawa, Ogrodowa 44 tel. 238-90.

Zakład zegarmistrzowski firmy

Herc Russak

mieści się przy składzie lamp

M. Burakowskiego

ul. Piotrkowska nr. 37.

Dr. Szumacher

choroby skórne i weneryczne

Godz. przyjęć: od 4 do 7, w niedziele i święta od 11 do 1-ej.

Benedykta № 1.

Dr. E. Szyldkret

Akuszerja i choroby kobiece.

SREDNIA № 5.

Przyjmuje od 9—11 i pół r. i od 4—6 i pół wiecz. 541-21

Dr. Ludwik FALK

Choroby skórne i weneryczne przyjmuje od 10—12 r. i od 5—7 pp.

NAWROT 7. 781—4

Dr. Feliks Skusiewicz

ul. Andrzeja 11.

Choroby skórne i weneryczne.

Godziny przyjęć: od 9—11 i od 5—7 i pół po poł. Panie 11—12 rano. 179—11

Dr. W. Stanisławski
przeprowadził się na ul.
Krótką № 9.
Choroby skóry, dróg moczowych i wenerycznych.
Przyjmuje od godz. 4—6 wiecz.
298—10

D-r med.
Aleksander Margolis
Choroby żołądka, kiszek i wewnętrzne.
Mieszka obecnie
Piotrkowska nr. 81.
Godziny przyjęcia 4 — 6 popoł.
8994—10

Dr. A. Grosglik
Choroby skórne i weneryczne
Leczenie promieniami Röntgena i światłem.
Al. Kościuszki (Spacer.) **27.**
10—11 1/2 rano i 5—7 wiecz. Panie 4—5 poł. w niedzielę 10—12.
2427—10

Dr. L. Prybulski
Choroby skórne, weneryczne, moczopłciowe i niemoc płciowa.
Godz. przyjęć od 9—2 i 4 1/2—8 w. dla pań od 5—6.
Zawadzka № 1, róg Piotrk.
9313—15—11

„POLONIA"
powszechnie uznana za najlepszą
Pasta do obuwia
L. Zawadzkiego.
Żądać wszędzie. — Główna sprzedaż: Łódź, ul. Przejazd 16. 840 51

NA WYPŁATĘ
towary damskie, męskie, dziecinne, bluzki, obrusy i kołdry
Ch. Markowicz i S-ka
Piotrkowska № 37, w podwórzu.
091—3

Casino

Dziś Premjera!

Najnowsze arcydzieło filmowe złotej serji 1919 r. wszechświatowej firmy Braci Pathe w Paryżu

Dziesiąta Symfonja

Tragedja życiowa współczesnej kobiety w 7 aktach.

Paryska znakomitość, przepiękna

Emma Lynn

w roli głównej.

Początek przedstawień codziennie o godz. 4.30 p. p.

Dr. Bolesław Kon
Choroby uszu i nosa, gardła — i chirurgja. —
Piotrkowska Nr. 113, do 10 pół rano i od 4 — 6 p. p.
71917—1

Dr. M. Papierny
Akuszer i specjalista chorób kobiecych.
b. ordynator warszawskiej uniwersyt. kliniki akuszeryjnej
Południowa 23
Przyjmuje od 9—11 r. i od 4—6 po poł. 720-12

D-r med. FISCHER
b. ordynator kliniki Warszaw. uniwersytetu.
Choroby chirurgiczne skórne i moczopłciowe.
Przyjmuje od 5 — 7 po poł.
Niedzielę i święta 11 — 12.
Piotrkowska № 200.

Dr. med. Z. GOLC
Chor. skórne i weneryczne
Przyjmuje od 11—12 1/2, i 6—8 w. dla pań od 5—6 w.
Andrzeja 3, I p.
859—12

Akuszerka
R. Pipikowa
z dyplomem Ces. Ak. w Petersburgu, praktykująca 25 lat, przyjmuje od 10—7
Łódź, Piotrkowska 132 m. 14.
Dla pań przyjezdnych swobodny lokal. 201—10

Fortepian i pianolo
i 36 rolek nut w bardzo dobrym stanie do sprzedania.
Długa 65, m. 9.
289—3

Zgubiono paszport niemiecki, wydany w Łodzi na imiona Abrama Chaima, Barucha Mordki i Arona Dawida Szylskier. 468—3

Ogłoszenia drobne.

A. A. A. A. A. Nie kupujcie resztek, póki się nie przekonacie, że tylko przy ul. Dzielnej № 34, m. 14, sprzedają o wiele taniej, niż we frontowych i komisowych sklepach, bo w mieszkaniu prywatnem, różne resztki i towary: na bluzki, suknie, kostjumy, na męskie ubrania i palta, na spodnie, oraz szewioty, bostony, kreptuch, sukna i podszewki. Uwaga: bardzo tanio etamina, batysty, tow. najlepszych gatunków. Ceny stałe. 472—1

A. A. A. A. A. Uwaga! Kupuję garderobę, futra, bieliznę, dywany, pianina, kwity lombardowe. Wólczańska 43, m. 6. Płacę najwyższe ceny. 490—15

A. A. A. A. Ważne dla Pań Resztki tanio bardzo dobre szwajcarskie materjały: 1) Jedwabny batyst szer. 2 łokcie 9 mk. 2) Batyst „Opal" szer. 2 łok. 14 mk. (bardzo odpowiedni na damską bieliznę i chusteczki). 3) Etamina „Prima" szer. 2 łokcie 10 mk. i różne inne łokciowe towary. Kilińskiego (Widzewska) № 40, m. 10, front, II piętro. 618—10

A. A. Łóżka, materace, szafę, otomanę, stół, krzesła, meble salonowe, sprzedam tanio. Piotrkowska 261, m. 4, II piętro front. 9399

A. Sprzedaję urządzenie pokoi i różne pojedyńcze meble. Dzielna 11, m. 25 w podwórzu. 9368

A. Meble: łóżka, materace, szafy, otomanę, bieliźniarkę, umywalnię, stoliki nocne, kredens, stół, krzesła, garnitur salonowy, lustra, biurko, fotel, stół biurowy, prasę, słupki, etażerki, wieszaki, tualetę, komodę, sprzedam tanio. Piotrkowska 223—3, I p., front. 458—6

A. Meble z kilku pokoi, maszynę do pończoch sprzedam. Piotrkowska 189—9. 406-3

A. Sypialnię dębową, szafy, łóżka, stoły, krzesła, biurka sprzedaje najtaniej. Piotrkowska 101. Korczak. 444—3

Akuszerka Drzymałtowa przyjmuje, ul. Piotrkowska 223. 9307

Akuszerka Marja Kubicka przyjmuje: Piotrkowska № 199, m. 14. 501—8

Biuro bon i służby Kaczorowskiej, Nawrot 2, zostaje czynne od 16 lipca r. b. 146—3

Bieralista ze znajomością korespondencji potrzebny zaraz do poważnej instytucji handlowej. Oferty sub „Polak-katolik" z odpisami świadectw i podaniem żądanego wynagrodzenia składać do administracji „Głosu Polskiego". 465—2

Dwa pokoje umeblowane z elektrycznością i wygodami do wynajęcia. Al. Kościuszki 39, m. nr. 1, II p., front. 450—3

Duży frontowy słoneczny pokój z wygodą, oświetleniem gaz. i maszynką gazową Zaraz do wynajęcia. Benedykta 19, m. 13, od 6—8. 448—1

Drukarskie roboty dostarcza drukarnia Petersilge i Szmolke, Piotrkowska 93 361—15

English lessons conversation Sienkiewicza 62—6. 426—3

Inteligent, żonaty, chrześcijanin, o dobrym wyglądzie, w wieku lat 35, dobrze usytuowany, lecz nieszczęśliwy w małżeństwie, poszukuje towarzyszki niedoli w celu wymiany myśli. Dyskrecja zapewniona. Tylko serjo traktowane oferty uprasza się kierować: Poste-restante Łódź, okazicielowi pięciomarkówki M. 3146585. 329—3

Kupuję wszelką używaną garderobę, meble, bieliznę i najróżniejsze domowe ruchomości. — Płacę najlepsze ceny. Weinreich, Benedykta № 19 (róg Długiej) front, sklep. 431-12

Kasa ogniotrwała wyrobu K. Zinke i kasetka alarmująca do sprzedania. Długa 31, m. 5 II p., front. 418—1

Kasę ogniotrwałą, Arhejmowską, prawie nową sprzedam. Al. Kościuszki 39, m. 4. 448—3

Koncertowe pianino sprzedaje się z powodu wyjazdu. Konstantynowska № 30, m. 25. 439—3

Manicure wykwintny po powrocie z Moskwy. Gabinet Zawadzka 24, fr., I p., m. 6. 452—2

Maszyna do szycia „Singera" prawie nowa do sprzedania. Pańska 42, m. 4. 324—2

Kupuję różne kwity lombardowe, brylanty, złoto, srebro, a także i zęby sztuczne nawet i połamane, oraz różną garderobę damską i męską. Łódź, Piotrkowska № 9, lewa oficyna, II piętro, Kon. Urzędowo dozwolone. 936—12

Młody inteligentny człowiek, obznajmiony prowadzeniem ksiąg handlowych i korespondencji w języku polskim i niemieckim poszukuje posady w miejscu lub na prowincji. Kupermine, Łódź, Pańska 45. 265—3

Meblowy zakład, nieczynny przez czas wojny, został obecnie otworzony i posiada na składzie gotowe meble: sypialnie, stołowy. Przyjmuje również obstalunki, odświeżanie oraz czyszczenie posadzek [illegible] wych. Karkut, Piotrkowska [illegible] oficyna. 25[illegible]

Maturzysta poszukuje lekcji i korepetycji. Specjalność: łacina, literatura polska i historja. Oferty sub „M. R." 316—3

Maszynę do pisania z polskim alfabetem kupimy zaraz. Oferty z podaniem typu maszyny i ceny prosimy złożyć w adm. „Głosu Pol." pod lit. K. St.

Pokój umeblowany od zaraz do wynajęcia. Wiadomość ul. Sienkiewicza 39, front II piętro, prawa strona. 9396

Pokój umeblowany z elektrycznością do wynajęcia. Ul. Orla 12, m. 1. 9357

Pokój umeblowany z oświetleniem do wynajęcia. Ul. Pańska 27, I p. front, m. 4. 9358

Potrzebny chłopiec do składu lamp Burakowskiego Piotrkowska 37. 9359

Pierścionek i dwa kolczyki z brylantami pojedyńczemi kupię z prywatnej ręki. Oferty sub „K." w „Merkur" Łódź, Piotrkowska 82. 148—3

Pianino w dobrym stanie kupię z prywatnej ręki. Oferty sub „Pianino" w „Merkur" Łódź, Piotrkowska 82. 149—3

Pokój umeblowany z oświet. do wynajęcia, ul. Długa 67, od 5—8, wiadomość u stróża. 470—1

Pokój umeblowany z oświetleniem elektrycznem i obsługą do wynajęcia. Kilińskiego 89, II p., m. 16. 455—1

Pensjonat w Helenówku, willa Buchholca, zgierskim tramwajem, przystanek przy remizie. Informacje na miejscu lub w cukierni Białkina, Cegielniana № 31, od 6 do 8. 442—3

Poszukuję od zaraz lub 1 października mieszkanie w śródmieściu z 4 lub 3 pokoi, kuchnią i wygodami. Oferty lit B. 130 w „Gł. Polskim". 410—2

Potrzebny uczciwy i pracowity człowiek do prowadzenia małego gospodarstwa koło Łodzi. Wiadomość do 8-ej rano. Orla 9. 462—3

Rower w dobrym stanie do sprzedania. „Prowodnik". Piotrkowska № 149. 427—1

Sklep kolonjalny, narożny, w dobrym punkcie, może być hurtowy, z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania. Tamże kuchnia gazowa. Oferty w „Głosie" pod „Marek 7000". 456—1

Stenografji polskiej podług najnowszej metody udziela rutynowana stenografistka. Ceny przystępne. Konówna. Aleja 1 Maja 14. 428—6

Udzielam lekcji matematyki, polskiego (literatury i wypracowań), francuskiego, niemieckiego i t. d. Przyspasabiam do wszystkich klas szkół średnich. Anna Lederówna, Dzielna 36-b, m. 13. 9379

W Ciechocinku, w najsuchszem i wysoko położonem miejscu, przy sosnowym lasku, rosyjska rodzina oddaje umeblowane pokoje. Willa „Zagłoba" na piaskach. 224—4

W niedzielę 20 b. m. w lesie około plantu kolejowego lub w parku ks. Poniatowskiego zgubiono żółty bucik dziecięcy z pończoszką. Łaskawy znalazca zechce zwrócić za wynagrodzeniem na ul. Radwańską 24, Kucharski. 414—1

W niedzielę 20 b. m. rano w pociągu z Koluszek do Łodzi zgubiono portfel z różnymi dokumentami na imię Andrzeja Grabowicza. Łaskawy znalazca zechce zwrócić na Kilińskiego 71, m. 8. 454—1

Z powodu uprawiania rzemiosła, sprzedam w centrum miasta sklep spożywczy Oferty w „Głosie" sub „G. K." 125—3

Dom dwupiętrowy do sprzedania Włodzimierska 42, za starymi cmentarzami. 9364

Wózek dziecinny do sprzedania Nowo-Cegielniana № 19, m. 12. 306—3

Wzamian za francuski, angielski lub matematykę udziela hebrajskiego. Oferty dla „Maturus" w „Głosie". 469—1

Z powodu wyjazdu sprzedam kompletne nowoczesne urządzenie z 3-ch pokoi (stołownię, sypialnię i gabinet) z kuchnią i przedpokojem. Opuszczam mieszkanie z 4 pokoi w śródmieściu. Szczegóły Pasaż Majera 11, m. 13 od 3—6 popoł. 440—3

Zawiadamiam pana, który zadatkował mieszkanie przy ul. Szkolnej № 33, III p., aby w ciągu 3-ch dni zgłosił się, gdyż w przeciwnym razie wynajmę komu innemu. D. Szapir. 451—1

Znaleziono w niedzielę na Piotrkowskiej pieniądze, zgłosić się po odbiór do składu mebli żelaznych, Dzielna 11, od 12 — 1 pp. 463—1

Zaraz do wynajęcia umeblowane 3 pokoje z kuchnią i gazem. Krótka 14. Wiadomość u gospodarza. 297—3

Zagubione dokumenty:

Abramowicz Abram Zelman zagubił paszport tymczasowy wydany w Dęblinie lub. gubernji. 9343—3

Alpera Juda Jonach zagubił paszport rosyjski wyd. w Zabłudowie (Litwa) za № 2732. 9362—3

Berliner Chaja zgubiła kartę węglową № 69891. 417—1

Ende Amalja zgubiła kartę węglową № 3800. 425—1

Feiszt Hinda zgubiła paszport wyd. w Łodzi. 9363—3

Jakubowska Gucia zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 407—3

Janowski Szeftel zgubił legitymację chlebową na 3 osoby. 423—1

Komorowski Ludwik zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi za № 76554. 419—3

Kahan Jakób zgubił paszport niemiecki wydany w Łodzi. 9369—3

Fiszbajn Frajda zgubiła paszport, wydany w Ostrowcu. 322—3

Kotek Mossek zgubił tymczasowy dowód osobisty wydany w Łodzi. 9356—3

Krawczyk Marcjanna zgubiła kartę węglową. 457—1

Klajn Estera zgubiła legitymację chlebową na 4 osoby. 447—1

Lewin Mendel zgubił polski paszport tymczasowy, wydany w Łodzi. 445—3

Lubochinski Chaim zgubił legitymację chlebową na 9 osób. 487—1

Lewkowicz Mendel zgubił paszport niemiecki, w Łodzi. 311—3

Lubochinski Chaim zgubił paszport, wydany w Łodzi. 436—3

Margolin Boruch zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 433—3

Maron Chaja zgubiła paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 336—3

Margolin Boruch zgubił paszport niemiecki wydany w Szkłowie gub. Mohylowskiej. 9371—3

Owczarek Mieczysław zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 422—2

Rosenberg Hersz zgubił kartę węglową. 466—1

Rozengarten Fabjan zgubił paszport niemiecki wyd. w Łodzi. 9386—3

Szerakowska Brucha zgubiła paszport tymczasowy (polski) wydany w Łodzi. 9345-1

Sochaczewski Dawid zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi, № 151063 (6). 471—3

Świętawer Lejbuś zgubił kartę węglową № 13034. 459—1

Sareder Wilhelmina zgubiła kartki chlebowe na okres 107 na 5 osób. Prosi się o zwrot na ul. Brzezińską 40. 408—1

Sobanty Wojciech zgubił legitymację chlebową na 5 osób. 424—1

Warman Chil Michel zgubił paszport niemiecki, wydany w Łodzi. 446—3

Zgubiono paszport familijny, wydany w Łodzi na imiona: Dawida Zelmana i Szulema Zajdenknopfa, oraz 20 mk., prosi się o zwrot na Młynarską nr. 18. 441—3

Redaktor i wydawca Marceli Sachs.